

Utredning om differentierad avgift

Uppdrag

Fullmäktige 2025 beslutade att ge styrelsen i uppdrag att utreda och ta fram ett förslag till en eventuellt differentierad medlemsavgift, för beslut vid ett senare fullmäktigemöte, med möjlig start från och med 2028.

I propositionen beskrevs uppdraget som:

Att utreda differentierad medlemsavgift från och med 2028

Styrelsen ser behovet av att modernisera och anpassa medlemskapet efter olika medlemmars önskemål och behov. En differentierad medlemsavgift kan skapa större valfrihet, ökad tillgänglighet och bättre ekonomisk balans. Styrelsen föreslår därför att fullmäktige ger styrelsen i uppdrag att under kommande verksamhetsår utreda detta och ta fram ett konkret förslag till en eventuellt differentierad medlemsavgift som införs tidigast 2028.

Enligt uppdraget finns det ett behov av att modernisera medlemskapet och anpassa det efter olika medlemmars önskemål och behov för att skapa:

- Större valfrihet
- Ökad tillgänglighet
- Bättre ekonomisk balans

Utredning

I utredningen har en omvärldsanalys gjorts för att ta reda på hur andra ideella organisationer gör. Undersökningen har även tittat på medlemmarnas, föreningarnas och riksförbundets behov och vilka administrativa möjligheter som finns i ArcMember. Utredningen landade i ett förslag på en modell för differentierad avgift och dess konsekvenser undersöktes.

Omvärldsanalys

I utredningen studerades 5 svenska ideella organisationer. Slutsatserna blev att:

- Alla erbjuder familjemedlemskap
- 4 av 5 har olika priser baserat på ålder (barn, ungdom, junior, senior)
- Alla har en medlemstidning, 4-7 nr/år
- 3 har kalenderår som medlemsperiod och 2 har annan period (1/4-31/3 och 1/9-31/8)

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har en unik lösning för sin medlemstidning Hemslöjden, den produceras i ett separat bolag och medlemmarna får 10% rabatt på prenumerationen (ord. 679 kr för 6 nr).

Två utländska organisationer studerades, Haveselskabet i Danmark och Det Norske Hageselskap i Norge. Båda organisationerna erbjuder medlemskap med eller utan fysisk tidning.

Haveselskabets medlemskap gäller hela hushållet och medlemsperioden är 12 månader från start. Deras tidning har 8 nummer per år. De erbjuder tre olika varianter på medlemskapet:

- Basis medlem – ingen tidning. 539 DKK/år eller 49 DKK/månad.
- Plus medlem – digital tidning. 649 DKK/år eller 59 DKK/månad.
- Premium medlem – fysisk och digital tidning. 869 DKK/år eller 79 DKK/månad.

Det Norske Hageselskap erbjuder också tre olika varianter, men de tar även ut en avgift för boende på samma adress. Medlemsperioden är 12 månader från start. Deras tidning har 9 nummer per år.

- Medlemskap utan tidning 525 NOK
- Medlemskap med digital tidning 640 NOK
- Medlemskap med fysisk tidning 740 NOK
- Boende på samma adress 130 NOK

Möjligheter i ArcMember

I vårt medlemsregister ArcMember finns möjlighet till:

- Löpande medlemskap (12 månader)
- Åldersbaserad rabatt
- Olika medlemskategorier med eller utan tidning

Löpande medlemskap

Löpande medlemskap innebär att medlemsperioden löper 12 månader från när medlemskapet registreras eller förnyas. Förnyelseaviv skickas med automatik en månad innan medlemskapet förfaller och det finns även möjlighet att betala med autogiro per månad.

En fördel är att det skulle vara lätt att argumentera för vad man får när man blir medlem, alltid 6 tidningar. Det finns frågetecken kring hur bokföringen skulle lösas och hur revisionen skulle gå till.

Åldersbaserad rabatt

Det finns möjligt att lägga in en rabatt (i kronor) som appliceras beroende på medlemmens ålder. Det förutsätter att vi har personnummer på alla medlemmar vilket vi saknar idag. Det skulle vara möjligt att ha olika priser för olika grupper som senior, junior, barn eller ungdom som andra svenska organisationer har. Med tanke på hur vår medlemsbas ser ut med störst andel seniorer skulle det dock innebära att en majoritet av medlemmarna skulle få rabatt, vilket inte gynnar förbundet ekonomiskt.

Olika medlemskategorier

Det skulle vara möjligt att ha olika medlemskategorier med eller utan tidning. Medlemmarna kan redan i dag välja att få fysisk eller digital tidning. Man får dock ingen rabatt om man väljer digital tidning. Detta alternativ var det som verkade mest intressant och som ett förslag togs fram utifrån.

Förslag på modell för differentierad avgift

Förslaget baseras på de danska och norska modellerna med olika medlemskategorier och pris och innebär tre olika kategorier för huvudmedlemskap:

- Medlemskap utan tidning
- Medlemskap med digital tidning
- Medlemskap med fysisk och digital tidning

Familjemedlemskap skulle med denna modell tillkomma på samma sätt som i dag.

De tre olika kategorierna för huvudmedlemskap och vad som ingår:

Medlemskap utan tidning	Medlemskap digital tidning	Medlemskap fysisk tidning
Medlem i förening	Medlem i förening	Medlem i förening
Medlem i RST	Medlem i RST	Medlem i RST
Medlemsförmåner	Medlemsförmåner	Medlemsförmåner
Försäkring	Försäkring	Försäkring
	Digital tidning	Digital tidning
	Digitalt arkiv	Digitalt arkiv
		Fysisk tidning

Konsekvenser

Ekonomiska

Kostnader

Kostnaden för tidningen inkluderar:

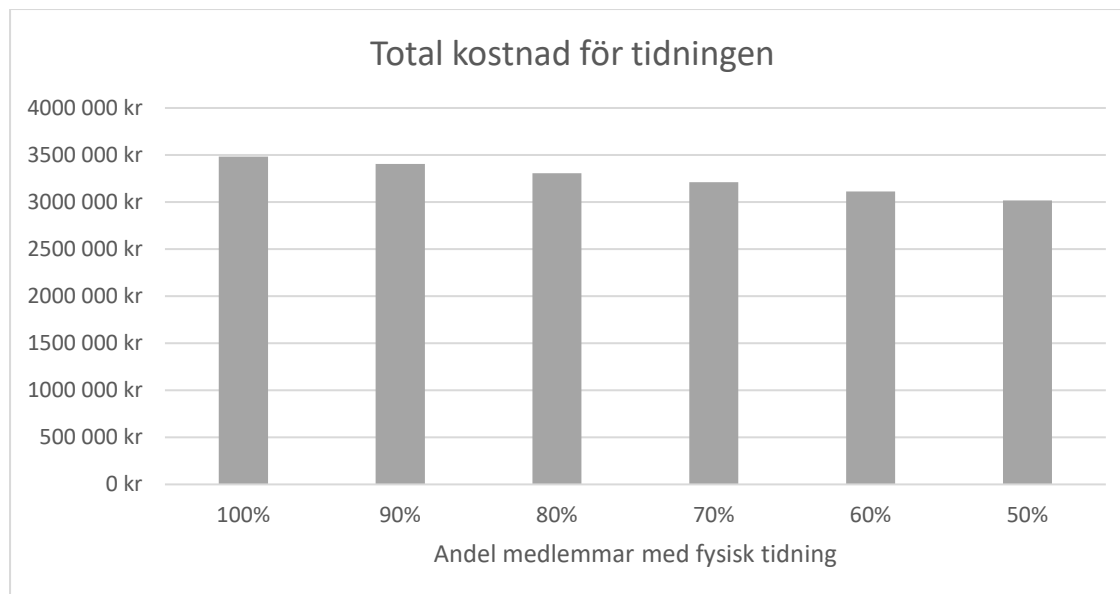
- Produktion av tidningen (personal, artiklar, lokal, material)
- Prenly
- Tryckkostnad (fysisk tidning)
- Porto (fysisk tidning)

Vid digital distribution faller tryckkostnaden och portot bort men den största posten är produktionen och den är den samma oavsett fysisk eller digital distribution.

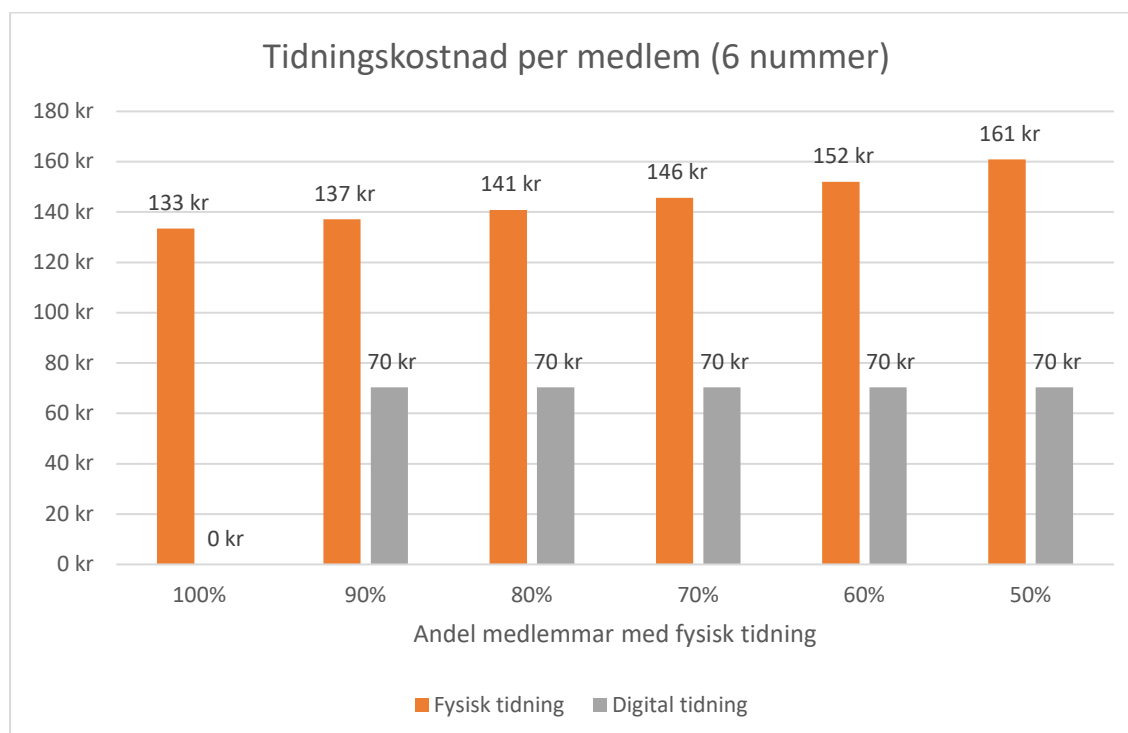
Om möjligheten fanns att välja bort den fysiska tidningen till en lägre kostnad antar vi att en viss andel medlemmar kommer göra det. Erfarenheten från Danmark och Norge visar att 50% av nya medlemmar väljer digital tidning, medan 90% av befintliga medlemmar har kvar den fysiska

tidningen. På sikt kan därför upplagan för den fysiska tidningen antas minska när andelen ”nya” medlemmar ökar.

Undersökningen visar att den totala kostnaden för tidningen skulle minska något om andelen som väljer fysisk tidning minskar. Om 50% av medlemmarna valde fysisk tidning skulle kostnaden minska med ungefär 500 000 kr per år, från nästan 3,5 miljoner till drygt 3 miljoner kronor.

Kostnaden per medlem som väljer fysisk tidning ökar när andelen med fysisk tidning minskar. Från 133 kr/medlem när 100 % väljer fysisk tidning till 161 kr/medlem när 50 % väljer fysisk tidning. Siffrorna är baserade på nuvarande tryckkostnad och vi vet inte hur tryckkostnaden påverkas av mindre volymer. Kostnaden för den digitala tidningen är konstant.

Intäkter

Hur intäkterna påverkas beror på priset för de olika medlemskategorierna och hur många medlemmar det är per kategori. Därför tittade utredningen på två olika scenarier:

- A. Bibehållen avgift för fysisk tidning
- B. Höjd avgift för fysisk tidning

Scenario A

Behålla beslutad avgift för fysisk tidning och sänka för de andra kategorierna.

Utan tidning	Digital tidning	Fysisk tidning	Total intäkt	Förändring
125 kr	225 kr	325 kr		
10%: 326 250 kr	10%: 587 250 kr	80%: 6 786 000 kr	7 699 500 kr	- 783 000 kr
20%: 652 500 kr	20%: 1 174 500 kr	60%: 5 089 500 kr	6 916 500 kr	-1 566 000 kr
20%: 652 500 kr	30%: 1 761 750 kr	50%: 4 241 250 kr	6 655 500 kr	-1 827 000 kr

Om 50% av medlemmarna väljer fysisk tidning skulle intäkterna minska med drygt 1,8 miljoner kronor.

Scenario B

Höjd avgift för fysisk tidning, bibehållen avgift för digital tidning och sänkt för medlemskap utan tidning.

Utan tidning	Digital tidning	Fysisk tidning	Total intäkt	Förändring
225 kr	325 kr	425 kr		
10%: 587 250 kr	10%: 848 250 kr	80%: 8 874 000 kr	10 309 500 kr	+ 1 827 000 kr
20%: 1 174 500 kr	20%: 1 696 500 kr	60%: 6 655 500 kr	9 526 500 kr	+ 1 044 000 kr
20%: 1 174 500 kr	30%: 2 544 750 kr	50%: 5 546 250 kr	9 265 500 kr	+ 783 000 kr

Om 50% av medlemmarna väljer fysisk tidning skulle intäkterna öka med drygt 780 000 kr.

Slutsats

Ett scenario där 50% av medlemmarna väljer fysisk tidning skulle innebära att:

- Produktionskostnaden skulle minska med ungefär 500 000 kr per år, från nästan 3,5 miljoner till drygt 3 miljoner kronor.

- Produktionskostnaden skulle dock öka per medlem som väljer fysisk tidning från 133 kr/medlem när 100 % väljer fysisk tidning till 161 kr/medlem när 50 % väljer fysisk tidning.
- Vid bibehållet pris för fysisk tidning och sänkt för övriga medlemskategorier skulle intäkterna minska med 1,8 miljoner kronor.
- Priset för fysisk tidning skulle behöva höjas för att inte minska intäkterna.
- Vid en höjning med 100 kr för fysisk tidning till 425 kr skulle intäkterna öka med drygt 780 000 kr.

Det finns många osäkerheter i prognosen eftersom vi inte kan förutse hur fördelningen mellan de olika medlemskategorierna skulle se ut. Fördelningen och avgiften har stor betydelse för utfallet.

Hemträdgårdens ställning och upplaga

Utöver de ekonomiska konsekvenserna för riksförbundet har frågor väckts kring hur Hemträdgårdens ställning skulle påverkas. Vi är stolta över att vi har en kvalitativ medlemstidning som har kunnat behålla en bas av läsare medan många andra tidningar har haft stora problem med minskande upplagor. Om vi premierar digital läsning genom lägre avgift riskerar vi att förminska Hemträdgårdens tryckta upplaga och därmed dess ställning som en av Sveriges största och bästa trädgårdstidningar. Det ser mörkt ut på tidningsmarknaden, det finns inte många trädgårdstidningar kvar och Allt om Trädgård har fått göra stora neddragningar. I det läget kan Hemträdgården kanske fylla ett tomrum på marknaden och få ännu fler läsare.

Slutsats

Det finns redan idag möjlighet att välja att endast läsa Hemträdgården digitalt (valet kan göras på Mina sidor), men till samma pris. Det är ett fullgott alternativ som ger medlemmarna möjlighet att bestämma hur de vill läsa tidningen samtidigt som förbundets intäkter inte minskar. Därför har styrelsen beslutat att inte gå vidare med förslaget.